

одитиране на различни шива и за различни цели - вътрешни, външни, непрекъснати, спешни и по-разширени (като EFQM² оценяването) трябва да бъдат прегледани и да бъдат дадени съответни препоръки. Провеждането на статистически одит е залегнало и в Принцип 4 от Кодекса за дейността на европейската статистика.

За да бъде осъзната по-добре ролята на статистическия одит в дейността на статистическите служби, е необходимо той да бъде разгледан в контекста на съвременните широки дефиниции за одит, както и да бъде позициониран сред множеството разнообразни одиторски практики, някои от които имат продължителна история.

Одит - дефиниция и видове

Според една от съществуващите дефиниции (Davies et al., 2003) одитът е системен, независим и документиран процес на получаване на одиторски данни и тяхното обективно оценяване, за да се определи в каква степен са изпълнени одиторските критерии. Одиторските данни представляват протоколи, констатации на факти или друга информация, която може да се провери и е релевантна на одиторските критерии. Одиторските критерии са набор от политики, процедури или изисквания.

Според друга дефиниция (Audits) одитът представлява оценяване на организация, система, процес, проект или

продукт, извършвано от компетентни, независими, обективни и безпристрастни лица - одитори.

Посочените дефиниции са твърде общи поради необходимостта да обхванат всички разновидности на одита. В зависимост от вида одит одиторските критерии могат да варират от изисквания, заложиени в законодателството, до документи с препоръчителен характер. Данните, на които се основават одиторите, за да направят своите заключения, могат да се съдържат както във вече налична към началото на одита документация, така и да бъдат събрани в процеса на самия одит.

Независимо от своята широта дефинициите ясно очертават две основни особености на одита. Той представлява **документирано оценяване** - извършва се въз основа на документи на/за одитираната организация, лице, система, процес, проект или продукт и констатира степента на съответствие с определени, също документиранни критерии, като самият процес на одитиране също бива прецизно документиран. При всички видове одит са изключително високи и критерииите **за компетентността и обективността на одиторите**. Причините се крият не само в стремежа одитът да бъде независим, обективен и безпристрастен, но и в необходимостта проведеното оценяване да се ползва с **високо доверие** както на одитираните и възложителите на одита, така и от

---

² EFQM - Европейска фондация за управление на качеството (European Foundation For Quality Management), която е разработила модел за управление на качеството, известен като EFQM модел, в рамките на който се извършва и EFQM оценяването.